

Verslag van de 54e vergadering van de Klankbordgroep Gebruikers Natuurterreinen Goois Natuurreservaat op dinsdag 19 april 2022, aanvang 19.30 uur, locatie: Infoschuur 't Gooi

Aanwezig zijn:

- de heer J. de Boer (voorzitter)
- mevrouw K. Kos (directeur-rentmeester GNR)
- de heer P. Kampen (GNR, teamleider beheer)
- mevrouw E. van der Lof (IVN Gooi en Omstreken)
- de heer C. Dekker (Stichting Behoud Gooise Heide)
- de heer J. Huijsing (Gooise Atletiek Club)
- de heer D. Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)
- de heer J. Koot (K.C. Gooi- en Eemland)
- de heer O. Langendorff (Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, Afdeling Naerdincklant)
- de heer J. Loggen (Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant)
- de heer B. Majoor (toehoorder namens de groep pachters)
- de heer J. Oude Elferink (Vereniging Leefmilieu Het Gooi, de Vechtstreek e.o.)
- de heer F. Prins (KNNV Afdeling Gooi)
- de heer R. Rense (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken)
- de heer F. Smits (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR)
- mevrouw M. Evers (verslag)

Afmeldingen/afwezig:

- mevrouw M. van Unen (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)
- de heer J.P. Alsmas (Sticht Gooise Wandelsport Bond)
- de heer B. Bakker (Fietzersbond, Afdeling Naarden/Bussum/Huizen)
- de heer B. van Loo (Nederlandse Toer Fiets Unie)

1. Opening en afwezigheidsmeldingen

De heer De Boer opent de vergadering en heet allen van harte welkom. De secretaris neemt de afwezigheidsmeldingen door, waarbij als bijzonderheid gemeld wordt dat de heer Bakker afwezig is wegens andere afspraak, maar tevens heeft gemeld dat zijn lidmaatschap van de klankbordgroep ten einde komt omdat de heer Bakker stopt met zijn bestuursfunctie bij de Fietzersbond. De heer Stofberg wordt zijn opvolger in de klankbordgroep.

De voorzitter heet de heer Majoor van harte welkom in dit overleg. De heer Majoor is aanwezig als toehoorder namens de groep pachters van terreinen van GNR. Bij de pachtovereenkomsten voor terreinen van GNR spelen natuurwaarden een grote rol. De heer Majoor krijgt het woord om zichzelf voor te stellen. De heer Majoor is geboren in Laren en via ruilverkaveling uiteindelijk melkveehouder te Eemnes geworden. Ook heeft hij gronden in Huizen in gebruik. De heer Majoor houdt meer dan 90 stuks jongvee. In pacht zijn zowel gronden van GNR, als gronden van Natuurmonumenten en bouwland van particulieren. De pachters van de gronden, en ook de heer Majoor, zijn op de gepachte gronden bezig met aanleggen van bloemrijke akkers en zoals vorig jaar met een pilot met wintervogelvoerakkers. Deze projecten draaien redelijk naar behoren. De pachters hebben de wens om meer contact te hebben met de gebruikers en bezoekers van deze terreinen en om hun natuurdoelstellingen uit te dragen. Vandaar het verzoek om aanwezig te mogen zijn, dan wel toe te treden als vertegenwoordiger van de pachters in de klankbordgroep GNR. De voorzitter houdt aansluitend een ronde waarin alle leden zich kort voorstellen. De heer Kampen meldt in deze voorstelronde dat GNR over 138 ha landbouwgrond beschikt, waarvan circa 110 ha is verpacht.

2. a. Evt. mededelingen en vragen/opmerkingen n.a.v. het verslag van de 53e vergadering d.d. 12 oktober 2021, en vaststelling van het verslag

Er zijn 2 kleine tekstuele opmerkingen ontvangen op het concept-verslag: de schrijfwijze van de naam van het gebied “De Zuid” en wandelpad waar fietspad is gezegd/bedoeld. Dit is aangepast en het verslag van 12 oktober 2021 is bij deze vastgesteld. De voorzitter dankt de notulist voor de verslaglegging.

Naar aanleiding van het verslag:

Blz 2: bij de uitleg wat de regels zijn voor drones en een onduidelijkheid op de website van Natura 2000 adviseert de heer Dekker om te proberen met de website van Natura 2000 contact op te nemen om daar een duidelijker bericht op te krijgen.

De materie vraagt om meer detailtoelichting en de klankbordgroep maakt graag gebruik van het aanbod om een presentatie hierover te krijgen. Mevrouw Kos zegt toe de heer Didden te vragen een presentatie te geven over drones.

Blz 4: de 1000 soorten-dag is definitief gepland op vrijdag 20 t/m zaterdag 21 mei, 24 uur van vrijdagavond tot zaterdagmiddag.

Blz 7: de heer De Boer vraagt namens de heer Van Loo naar de stand van zaken op het gebied van mountainbike vraagstukken. Vanuit GNR laat men weten dat er een evaluatie komt van het mountainbike beleid. Dat traject zal dit jaar gaan lopen met als doel voor eind van dit jaar een helderder beeld te hebben van de problematiek. Zodat daar analyse en aanbevelingen uit kunnen komen, om beleid op te gaan maken. Het is de bedoeling om ook leden van de klankbordgroep te betrekken. Dit loopt via interviews waarin recreanten bevraagd gaan worden wat zij meemaken en willen vermelden. Ook is men binnen GNR van plan een recreatiemonitor op te zetten, waarin vanaf eind 2023 op regelmatige basis monitoring wordt uitgevoerd. Zodat ook trends en ontwikkelingen kunnen worden gevolgd. Denk dan aan zaken zoals hoeveel fietsers, hoeveel auto's, hoeveel parkeren, hoeveel wandelaars, op welke dagen, tijden etc. Blijft dit stabiel, neemt het toe of af, is het gebruik seizoensgebonden etc.

De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest, ook qua vormen van gebruik.

De heer De Boer hoopt dat dit ook zicht kan geven op welke recreatievormen wat voor soort schade toebrengen aan de natuur, bijvoorbeeld door bochten afsnijden, het ontstaan van olifantenpaadjes, bredere paden etc. De heer Langendorff zou ook graag tellingen zien van reptielen die geraakt worden omdat zij op paden liggen te zonnen.

De voorzitter rond dit onderwerp af door samen te vatten dat er analyse plaats gaat vinden, input van de klankbordgroep(leden) wordt gevraagd, en dat er interviews zullen worden afgenomen met vertegenwoordigers van groepen recreanten.

b. Voorstel vervangend voorzitterschap bij afwezigheid de heer De Boer

Er is mondeling gevraagd wie bij afwezigheid van de heer De Boer als vervangend voorzitter wil fungeren. De heer Rense stelt zich beschikbaar als plaatsvervangend /waarnemend voorzitter. De leden zijn hiermee akkoord.

(verslag febr 2007: de KBG kan uit haar midden een plaatsvervangend/waarnemend voorzitter benoemen)

3. Mededelingen uit bestuur en organisatie, actualiteiten

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Kos.

Mevrouw Kos deelt mede dat er een wijziging is in het managementteam van GNR. De heer Aninga heeft elders een baan aanvaard. Besloten is zijn vacante functie niet meer met een rol in het MT te combineren. Het MT bestaat nu uit mevrouw Kos, mevrouw Kersbergen, de heer Hogeboom en de heer Kampen. Het Projectenbureau is goed ingericht en er is een goede projectenagenda. Er is tijdelijk 2 dagen iemand voor de projecten ingehuurd tot de vacature is ingevuld.

4. Presentatie project nieuwe bebording terreinen

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kampen.

De heer Kampen deelt mede dat de projectenportfolio zodanig is gestructureerd door de heer Aninga dat dit zich uit in projecten die nu goed vorm beginnen te krijgen. Eén van die projecten is het project Bebording. De bebording is aan een update toe, omdat door verschillende oorzaken de borden in de terreinen niet meer aansluiten op het beleid, verouderd zijn, er te veel borden zijn, en ook ontbrekende borden etcetera.

Binnen GNR is men daarom gestart met een blanco startpunt te gaan nadenken over borden, teksten en wensen daarin. Een van de wensen was een duidelijke en herkenbare huisstijl. Dit is inmiddels gerealiseerd.

Een andere wens was om actuele regels te publiceren, en actueel te houden, op/via de website. Uitgezocht is dat gepubliceerde regels rechtsgeldig zijn en handhaafbaar zijn. Nu zijn er veel verschillende regels, zogenaamde toegangsvoorwaarden, waarbij het niet van een organisatie kan worden verlangd dat alle regels op de borden staan. Een verwijzing naar de gepubliceerde regels (op een website) is voldoende. Er wordt nog nagedacht om wel of niet een QR code en/of het adres van de website te vermelden. GNR wil hier aansluiten op wat er landelijk ook gedaan wordt.

Voor de borden is een gedetailleerd bebordingsplan gemaakt. Elk gebied is minutieus beoordeeld (alle 63 grotere of kleinere gebieden) en er is vastgelegd welk hoofdbord en welk zonebord waar hoort te staan. Op het hoofdbord staan meer algemene regels, op een zonebord staat iets specifiek over het gebied zoals: begrazingsgebied, rustgebied, of honden zijn toegestaan etc. Het zonebord is altijd een kleiner bord onder het hoofdbord.

In een proefopstelling vlakbij het kantoor van GNR in de Zanderij Crailo worden op dit moment verschillende materialen uitgetest. Staal, kunststof, natuurlijk materiaal, print of stickers. Gekeken wordt hoe duurzaam één en ander is, hoelang het duurt tot vervanging nodig is, en daarin worden ook de milieu aspecten op lange termijn meegenomen.

De voorzitter vraagt of bij elk pad een bord komt. De heer Kampen zegt dat inderdaad bij elk officieel pad een bord komt, het gaat om 840 ingangen in totaal van alle gebieden.(!) Er zijn ook veel niet officiële paden, daar zal niet overal een bord komen.

Via een ander project wordt overlegd met betrokkenen en vrijwilligers om te kijken of bepaalde toegangen kunnen worden opgeheven.

De heer Huijsing laat in dit kader weten dat hij gezien heeft dat bij de Zuiderheide toegangen zijn vervallen. Maar de borden staan nog wel steeds bij de oude toegangen, dit sluit niet (meer) op elkaar aan, wat een punt van aandacht is. De heer Kampen is bekend met dit punt, het komt doordat er twee verschillende disciplines bezig zijn met de uitvoering. De aannemer legt het hek aan, maar iemand anders moet later de borden weghalen. Uiteindelijk zal alles weer kloppen in de praktijk.

In de komende maanden zal worden beoordeeld welke materialen we gaan gebruiken, hoeveel er aan materiaal hergebruikt kan worden, hoeveel vervangen en hoeveel nieuw. En wat de verschillende keuzes aan kosten opleveren. Hiermee sluiten we dan fase 1 van het project en bij goedkeuring van het voorstel kan fase 2 de uitvoering van het plaatsen, vervangen van de borden gebeuren. In de voorstellen zal worden opgenomen hoe we dit gaan doen; in 1x, gefaseerd per gebied, of heel geleidelijk. .

De heer Huijsing vraagt of de tekst van de oude borden “vrije wandeling overigens verboden toegang” ook terugkomt op de nieuwe borden. De heer Kampen zegt dat in de huidige volledige toegangsvoorwaarden meer toegestaan wordt dan op sommige oudere borden is vermeld. Zo mag men ook fietsen op alle paden en wegen, uitgezonderd de ruiterspaden. Dit wordt aangepast op de nieuwe borden, maar ook in afhankelijkheid van het beleid dat gesteld wordt ten aanzien van MTB. Verder kiest GNR ervoor om in de volledige toegangsvoorwaarden wel iets te vermelden over commerciële activiteiten/grote groepen. Tot nu toe staat dit niet op onze borden. Dit in tegenstelling tot Natuurmonumenten waar men wel heeft gekozen voor vermelding op de borden van het aantal toegestane personen in groepen. Waarschijnlijk gaan wij dit er ook op zetten.

Een ander voorbeeld is dat je op sommige fietspaden fietskoeriers/commerciële bakfietsbezorgers tegenkomt, die in feite geen recreanten zijn als zij bedrijfsmatig onderweg zijn. Dat maakt het best wel complex, ook wat betreft het type fiets. De regels hierover zijn complex en het is vaak niet goed te zien waaronder een fiets, scooter nu valt.

In oktober wordt de analyse besproken in het bestuur van GNR. Daarna kan het plan in de praktijk tot uitvoering komen, naar verwachting, bij goedkeuring, start dit in eerste kwartaal 2023.

5. Natuurverbindingen 2022

Namens GNR deelt de heer Kampen de volgende actuele informatie:

Van de grote verbindingen is er nog één die niet aangelegd is. De rest is gerealiseerd.

Er zijn ook tal van kleine verbindingen gemaakt zoals faunatunnels, goten, kabels (voor marters, eekhoorns). Nu alles aangelegd is, komt het onderhoud ervan in beeld. Dat vereist ook nog een behoorlijk aantal afspraken en regel. Soms is niet duidelijk wie voor bepaalde zaken verantwoordelijk is.

Het bleek bijvoorbeeld dat de gemeente Huizen de faunagoten schoonhoudt, terwijl GNR dit ook deed. Nu is een afspraak gemaakt dat het onderhoud jaarlijks wisselt. Maar er zijn ook plekken die tussen wal en schip zijn gevallen, en niet onderhouden blijken te worden.

In het nieuwe beheersysteem zijn inmiddels alle voorzieningen in kaart gebracht, met daarbij wie de eigenaar is en wie verantwoordelijk is voor onderhoud etc.

De laatste projecten die nog lopen zijn:

Voltooiing Groene Schakel

Dit project is nagenoeg afgerond en wordt binnenkort overgedragen vanuit de projectorganisatie aan GNR voor verder beheer.

De heer Huijsing meldt dat er een blauw spul op de brug werd gezien, voorbijgangers vroegen zich af of dit kwaad kon en wat het is, er was niet over gecommuniceerd. De heer Kampen licht toe dat dit geheel onschuldige biologische korrels zijn. De aannemer had dit er op gedaan met de verspreiding van het zaad dat moet ontkiemen voor de begroeiing. Dit wordt gedaan als bodemverbetering en om het kiemproces te bevorderen. De aannemer was vergeten om dit te communiceren, waardoor er wat ophef ontstond. De kleur is overigens al weer weg na de eerste regen en zon.

Er is veel gekapt op Anna's Hoeve en het gebied ziet er op dit moment niet zo fraai uit, dat is onvermijdbaar bij het opnieuw inrichten. Maar de contouren over hoe het er uit gaat zien zijn al zichtbaar. In elk geval zal er één seizoen overheen moeten gaan voordat je een beter beeld krijgt hoe de natuur zich daar zal ontwikkelen.

Het project is goed uitgevoerd, conform planning. Wat betreft het kappen wordt dit gecompenseerd met wat er terug geplant wordt. Het is precies in evenwicht.

Hoorneboeg – Hilversums Wasmeer

Op deze locatie zou 84 ha bos gekapt worden voor een corridor. Uiteindelijk is er een alternatief plan ontwikkeld voor de kap van ongeveer 34 ha (50 ha minder). De aanpak zou zijn om de natuurverbinding te maken via een heidecorridor. Er bleef ophef omtrent het kappen van 34 ha en ook de nieuwe bossenstrategie en er is in 2019 besloten ook deze variant niet uit te voeren. De doelstelling om verbinding te maken en doelsoorten te faciliteren kan ook op een andere manier worden bereikt. Er is gekozen voor een bredere opzet waarbij de natuurverbinding wordt uitgevoerd in een mozaïek vorm met verschillende natuurtypen, naast heide.

Het werk aan deze natuurverbinding gaat veel meer geleidelijk uitgevoerd worden, en kan nu meebewegen met spontane ontwikkelingen in de loop van de jaren. Als de natuur gunstig reageert, kun je het ook even laten gaan. Of als het nodig is om het te versnellen.

Monitoring krijgt een belangrijker rol in het project, om te volgen wat de ontwikkelingen zijn na kleine ingrepen. Hierdoor kunnen meer varianten worden meegenomen. Sommige doelsoorten verplaatsen zich immers maar langzaam.

Mevrouw Kos voegt toe dat speciaal wordt gelet op warmte minnende soorten. Dit door een onafhankelijk bureau (niet betrokken bij de uitvoering) elke vijf jaar een evaluatie te laten doen.

Laarderhoogt

Gaat op dezelfde manier worden aangepakt als Hoorneboeg, alleen zijn de afstanden hier korter, dus dit project zal gemakkelijker uit te voeren zijn. Men volgt qua aanpak dezelfde tijdslijn als bij project Hoorneboeg, maar dan ongeveer een halfjaar in fases erachter.

Westerheide brug

Dit project is nu in de plan fase op basis van het schetsontwerp. In het schetsontwerp is gekozen voor een natuurbrug (en geen tunnel). Er moet nog veel worden bekeken hiervoor. De aanleg van de natuurverbinding in het terrein, naast de feitelijke brug is relatief eenvoudig. Aan de Zuiderheide is er ca 400-500 meter te overbruggen.

Over natuurverbindingen is verder nog in het algemeen te zeggen dat je soms neveneffecten krijgt die nadelig zijn voor een ander gebied. Bijvoorbeeld een verbinding met bossen naar een weidevogelgebied. Hierdoor faciliteer je ook de vos die een bedreiging is voor weidevogels. Alhoewel vossen, sowieso wel hun weg vinden.

Een andere uiterste grens is een locatie bij de Soestdijkerstraatweg, in de hoek kort na de A27. Om deze locatie heen zijn meerdere verschillende grondeigenaren. Opgemerkt wordt dat in het Groenbeleidsplan Hilversum iets over deze plek schijnt te staan. Het advies aan belangstellenden is om zich te oriënteren in het Groenbeleidsplan Hilversum waar dit precies over gaat en eventueel nog input te geven.¹

De heer Jonkers wijst op een interessant artikel over bestaande bruggen, getiteld Natuurverbindingen in het Gooi. Het is geschreven door de heer Van der Grift en verschenen in het tijdschrift van de Vrienden, nr 1-2021, blz 6 t/m 11. U kunt het downloaden uit het

¹ NB er is inmiddels via de mail gereageerd

archiefsysteem van tijdschriften via <https://vriendenvanhetgooi.nl/blijf-op-de-hoogte/tijdschrift/>

De voorzitter dankt de heer Kampen voor zijn toelichting.

6. Vragen naar aanleiding van de verstrekte notities over beheer, beleid en communicatie en projecten

Bij de agenda is een pdf met beleidsmededelingen, beheermededelingen en projectmededelingen gestuurd.

De voorzitter geeft de ruimte om vragen te stellen bij deze mededelingen.

Beleid en communicatie

N.a.v. uitvoering archeologisch onderzoek (schapen)kamp Westerheide waarin sprake is van onderzoek met een metaaldetector vragen de heren Dekker en Huijsing of hier in het algemeen toestemming voor nodig is. De heer Kampen antwoordt dat voor werken met een metaaldetector in de terreinen altijd toestemming moet worden gevraagd. En deze zal niet altijd (kunnen) worden gegeven, bijvoorbeeld zeker in het broedseizoen niet.

N.a.v. bouwplan Driftweg te Naarden: de heer Jonkers (VVG) meldt dat de provincie tegen het voorgenomen bouwplan is, en ook de gemeente is tegen. De VVG krijgt hun betaalde proceskosten terug. Het is wel afwachten wat de vervolgstap wordt in deze zaak.

N.a.v. Arenapark Hilversum scenariostudie: merkt de heer De Boer op dat de leden blij zijn met de inspanningen van GNR in dit dossier.

Beheer

De voorzitter complimenteert de heer Kampen met zijn heldere en interessante persbericht/artikel over de invloed van forse stormen op bosontwikkeling.

N.a.v. aanplant bosplantsoen merkt de heer Prins op dat hij aanneemt dat hiervoor inheems (autochtoon) materiaal wordt gebruikt. De heer Kampen bevestigt dat hiermee bij de keuze van een leverancier rekening is gehouden, zo wordt erop gelet dat materiaal genetisch Nederlands is, zodat er bijvoorbeeld niet een hazelaarsoort uit Frankrijk wordt aangeplant.

De heer Prins vraagt verder of de niet inheemse houtsoorten die blijven liggen na de storm, de bosbodem niet teveel verrijken. De heer Kampen zegt dat in het beheer gekeken wordt of het bos verjongt, en als dat jonge opslag van de exoot is, dan is dat ongewenst. Als het dode hout verteert, geeft dat echter geen probleem. Bij Amerikaanse eik of Douglas wordt nog extra opgelet, omdat deze zich sterk en snel kan vestigen.

Projecten

N.a.v. de tekst dat een ondergrondse overstort bij de Mussenstraat in Hilversum wordt aangepast, vraagt de heer Dekker of toegelicht kan worden wat een ondergrondse overstort precies is. Dit is een bassin onder de grond waarin regenwater (hemelwater) terechtkomt van de Riebeeckvijver als deze te vol loopt, via deze verbinding gaat het overtollige regenwater door naar Anna's Hoeve.

N.a.v. Landgoed Monnikenberg inzake het ateliergebouw wordt toegelicht dat dit gebouw geen voorzieningen heeft (water, afvoer etc). Het geeft verstoring in de omgeving als dat allemaal aangelegd moet worden. GNR is voor het terugdringen van de bebouwing en

voorzander om het gebouw te slopen. GNR is voorzander om op een andere manier het gedachtengoed waar het atelier voor staat, te herdenken.

In/rondom het kloostergebouw heeft sloop plaatsgevonden, nu volgt de geplande inpandige verbouwing. Het meer modernere verblijfsgebouw tegenover het klooster gaat nog weg.

N.a.v. project GNR 90 jaar meldt de heer Smits dat het Utrechts Landschap ter gelegenheid van hun 95-jarig bestaan een exclusief programma aanbood aan hun donateurs. Het betrof een lezing in dierenpark Amersfoort. Is zoiets ook een idee voor de jubileumviering van GNR? Mevrouw Kos bevestigt dat GNR al zoiets in gang heeft gezet: adaptanten van schaaap, rund, kudde zijn uitgenodigd voor een exclusief programma. Mevrouw Kos zal navragen bij mevrouw Kersbergen of er ook nog iets speciaals zal zijn voor overige donateurs. Zij weet wel dat er bij het schaapscheerfeest speciale kortingen en acties zijn voor donateurs. Op 11 november zal er een symposium zijn in het Singer Museum te Laren. In april wordt hierover een vooraankondiging gestuurd.

7. Excursiedoel 28 juni 2022

Mevrouw Kos stelt voor om een excursie te houden bij project Voltooing de Groene Schakel. Alle aanwezigen vinden dit een heel goed voorstel en kijken ernaar uit het gebied te bezoeken en ter plekke uitleg te krijgen over de ontwikkelingen.

Mevrouw Kos deelt tevens mede dat de vergaderingen met de klankbordgroep voorlopig als vaste locatie in de infoschuur zullen zijn. Er zijn regelmatig sprekers en het aantal zetels is iets toegenomen; de infoschuur biedt hier meer ruimte voor dan de overlegzaal op kantoor van GNR.

8. Mededelingen uit de organisaties, tevens rondvraag

De heer Jonkers (Vereniging van Vrienden van het Gooi)

De heer Jonkers deelt mede dat dit de laatste vergadering is die hij bijwoont. De heer Jonkers hoopt binnenkort te horen wie zijn opvolger wordt.

De heer de Boer spreekt namens de aanwezigen zijn waardering uit voor de heer Jonkers om zijn vele en goede input gedurende een lange tijd aan de klankbordgroep en aan GNR. De bijdrage van de heer Jonkers gaat zeer worden gemist.

Graag ontmoeten wij de heer Jonkers, samen met de andere twee leden die afscheid nemen/hebben genomen, nog eenmaal bij de excursie en maaltijd op 28 juni. We nodigen ook de heren Bakker en Sikking hiervoor uit.

De heer Smits (vertegenwoordiger Beheervrijwilligers GNR)

Er is een kleding pas-sessie geweest voor de vrijwilligers. Wat is de actuele stand van zaken? De heer Kampen zegt toe dit na te vragen en het antwoord te mailen. (notitie secretaris: dit is inmiddels afgehandeld).

De heer Loggen ((Werkgroep Landschapsbeheer Nardinclant)

Nardinclant Landschapsbeheer organiseert op zaterdag 2 juli in de infoschuur van het Goois Natuurreservaat een Workshop, **Dood hout als minibiotoop voor insecten en paddenstoelen**'. Met 2 deskundige sprekers, namelijk Leen Moraal, entomoloog, gespecialiseerd in dood hout en insecten. Tweede spreker is Peter-Jan Keizer, mycoloog, gespecialiseerd in paddenstoelen en dood.

Deelname is gratis. 's Middags is er een excursie in het Spanderswoud geleid door Jan ten Hoopen, entomoloog, gespecialiseerd in kevers en dood hout.

De heer Prins ((KNNV Afdeling Gooi)

Op vrijdag 20 en zaterdag 21 mei is de 1000 soorten dag: iedereen is van harte welkom om mee te doen!! Centrale locatie is de infoschuur van GNR.

Mevrouw Van Unen (Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie)

- wegens verhindering ingediend via secretaris:

Mevrouw Van Unen zou graag meer informatie zien over ruitersporen, bv in het recreatieplan een vermelding van de verbeterpunten die worden opgepakt, welke investeringen specifiek voor ruiters worden gedaan.

De heer Kampen bespreekt deze vragen verder met mevrouw Van Unen op een later moment.

De heer Majoor (vertegenwoordiger pachters)

Hartelijk dank om in dit overleg aanwezig te kunnen zijn, het was zeer interessant.

In de rondvraag komt verder ter sprake dat er in Maartensdijk en Amersfoort een wolf is gesignaleerd. Dat is hemelsbreed niet ver van het Gooi. De leden vragen zich af hoe zich dat verhoudt met de zorgplicht voor het vee dat ingezet wordt in gebieden. De heer Kampen licht toe dat het GNR zich op verschillende manieren erop voorbereidt dat er mogelijk eens een wolf in de terreinen gesignaleerd zal worden. Zo hebben twee boswachters een speciale cursus gedaan over de wolf. Verschillende plekken, zoals 't Laer en de schaapskooi Laren zijn qua hek en met draad wolven-proof gemaakt. Er is een bestelling geplaatst om een schrikdraad te hebben op zonne-energie voor tijdelijke kralen. Het is ondanks alle voorzorgsmaatregelen nooit 100% uit te sluiten dat de wolf toch een dier te pakken krijgt. Als er aangevreten dieren gevonden worden, wordt een DNA onderzoek gedaan om te zien of het door een wolf is gedood. Meestal zullen rondtrekkende wolven in het voorjaar voorkomen. In onze dichtbebouwde omgeving zal naar verwachting de wolf niet een groot genoeg gebied gaan vinden om permanent in GNR terreinen te verblijven. De verwachting is dat zij alleen incidenteel vanuit omliggende gebieden in onze omgeving zullen komen. Bij GNR is het probleem dat loslopende honden schapen en reeën pakken tien keer zo hoog als dat van de predatie door wolven.

Ook wordt nagedacht over bescherming van de landgeiten en de kalveren. Hierin is het een opgave om een balans te vinden in de beheerwens om de runderen zo natuurlijk mogelijk te laten leven, en ze tegelijkertijd te beschermen tegen de wolf. Dat is wel een uitdaging.

De heer Majoor voegt hieraan toe dat het voor het bedrijfsmatig houden van vee dat buiten in de wei staat, ook een flinke zorg is ze afdoende te beschermen tegen de wolf.

9. Sluiting

De heer De Boer dankt allen voor hun wederom actieve bijdrage aan dit overleg.

Mevrouw Kos dankt iedereen voor hun komst en graag tot ziens bij een volgende gelegenheid.